

POTROŠAČKI VJESNIK

Godina III, br. 15

ROZP – informacije i savjeti

Svrha e-newsletter-a je kroz informiranje, edukaciju i savjetovanje potrošača i njihovih obitelji od pasivnog konzumera stvoriti aktivnog potrošača svjesnog svojih prava na zakonom zajamčenu visoku razinu kvalitete roba i usluga, na kulturni i čovjeka dostojan odnos proizvođača i davatelja usluga te na zakonu utemeljenu zaštitu od mita, korupcije, birokratske i monopolističke samovolje.

POTROŠAČKI VJESNIK

ROZP – INFORMACIJE I SAVJETI

Usklađivanje statuta udruga

VLADA REPUBLIKE HRVATSKE
Ured za udruge

Suprotno pojedinim medijskim objavama, nakon 1. listopada neće se automatski brisati iz registra udruga one udruge koje nisu uskladile svoje statute u zadanom roku, priopćio je Ured za udruge Vlade Republike Hrvatske, te navodi, da nadležni uredi državne uprave imaju ponajprije obvezu izraditi izvješće o udrugama koje nisu uskladile svoje statute, provesti nadzor i potom poduzeti zakonom propisane mjere.

Obveza udruga da u roku od godinu dana od stupanja na snagu Zakona o udrugama („Narodne novine“, broj 74/14), usklade svoje statute i o tome podnesu zahtjev za upis promjena nadležnom uredu utvrđena je odredbom članka 55. stavka 1. Zakona o udrugama. Nadalje je utvrđeno da će za udruge koje ne usklade svoje statute sukladno odredbama Zakona, nadležni ured po službenoj dužnosti utvrditi jesu li ispunjeni uvjeti za prestanak djelovanja udruge iz članka 48. ovog Zakona i pokretanje postupka likvidacije udruge.

Isto nikako ne znači prestanak udruge po sili zakona, odnosno gubitak pravne osobnosti koja je stečena upisom u registar udruga, već ukazuje na moguće nedjelovanje udruga ili njihovu pasivnost za donošenje odluka vezanih za usklađivanje statuta.

Stoga, nadležni uredi imaju obvezu nakon isteka roka za usklađenje statuta izraditi izvješće o udrugama koje nisu uskladile svoje statute te provesti najprije posredni, a po potrebi i neposredni inspekcijski nadzor kako bi utvrdili koje od tih udruga djeluju te u skladu s utvrđenim poduzeti zakonske mjere.

O značaju navedenih odredbi Zakona o udrugama upoznate su udruge na seminarima kao i nadležna registracijska tijela kroz održane radionice odmah nakon stupanja Zakona na snagu. Isto tako, Ministarstvo uprave je svojom okružnicom od 29. rujna 2015. godine, dodatno uputilo nadležne urede o primjeni tih odredbi Zakona o udrugama.

ROZP smatra da se ovim pojašnjenjem opetavano dokazuje da u Hrvatskoj ne funkcionira pravna država. Ne podržavamo ni medijske senzacionalističke napise, ali ovo pojašnjenje omogućava nagrađivanje udruga koje nisu izvršile svoju zakonsku obvezu, a kažnjavanje onih koje jesu. Nama nije poznato na kojim su seminarima i radionicama to udruge upoznate s ovim tumačenjem, a osim toga za nekakvu okružnicu prvi puta čujemo.

Naime na isti način se provodi i Zakon o zaštiti potrošača. U Zakonima sve lijepo „crno na bijelo“ piše, a onda se pojave nadležna tijela koja počinju sa tumačenjima odredbi pa nas uvjeravaju na smo nepismeni i da ne znamo čitati jer se „time mislilo“. I jasno opet nitko ne mora poštivati zakone, osim potrošača!

Zakon o zaštiti potrošača (NN br.41/14 od 31.03.2014.)

Izvansudsko rješavanje potrošačkih sporova

U slučaju spora između potrošača i trgovca, može se podnijeti prijava Sudu časti Hrvatske gospodarske komore, Sudu časti Hrvatske obrtničke komore ili prijedlog za mirenje pri centrima za mirenje.

- Postupak pred sudovima časti provodi se sukladno Pravilniku o Sudu časti pri Hrvatskoj gospodarskoj komori i Pravilniku Suda časti pri Hrvatskoj obrtničkoj komori kojima se propisuje da su članovi vijeća tih sudova, osim nezavisnih pravnih stručnjaka i predstavnika trgovaca, i predstavnici potrošača.
- Mirenje pred centrima za mirenje provodi se sukladno odredbama Zakona o mirenju, te sukladno Pravilniku o mirenju centra za mirenje.
- Hrvatska gospodarska komora i Hrvatska obrtnička komora će uz suglasnost ministra nadležnog za zaštitu potrošača donijeti odluke o troškovima u postupcima pred Sudom časti Hrvatske gospodarske komore i Sudom časti Hrvatske obrtničke komore.

ROZP smatra da je navedena odredba za mirno rješavanje potrošačkih sporova demokratski ures za stavljanje potrošača u podređeni položaj. Time se potrošači iz kategorije „regulatora tržišta“ pretvaraju u „slabiju stranu na tržištu“ koja zavisi od samilosti trgovaca.

Dokazi tvrdnje:

- Sudovi mirenje su osnivani pri Trgovačkim komorama
- Centri za mirenje su pri Trgovačkim komorama
- Nadležni ministar je ministar gospodarstva koji po funkciji u Vladi zagovara interese trgovaca
- Rješenje Suda časti ne priznaje se kao dokaz na redovnim sudovima
- Rješenje Suda časti nema obvezujući karakter za trgovca
- Rješenje Suda časti ne može dati materijalnu satisfakciju potrošaču
- Suci časti predstavnici potrošača su pri rješavanju sporova u pravilu nadglasani i njihovo mišljenje se ne navodi kao izdvojeno mišljenje već se donosi „jednoglasna“ presuda
- Sudovi časti sude samo na „Nepoštenu poslovnu praksu“
- Moguće kazne za trgovca su simbolične i to samo administrativne
- Sudsko vijeće od tri člana u prvostupanjskim postupcima su samo „stvaranje alibija“ u zaštiti interesa trgovaca

Stav: Izvansudsko rješavanje potrošačkih sporova će imati legitimitet kada će Sudovi časti biti pri Ministarstvu uprave i Savezima udruga za zaštitu potrošača.

Facebook shopping

Sve više upita i zahtjeva za pomoć nam šalju potrošači vezano za prijave u trgovanju preko društvene mreže facebook, koje su prevaranti razvili do savršenstva. Naime facebook nije online tj. internetska trgovina.

Nijedan „prodavač“ na fejsu nije siguran i provjeren.

Facebook je internetska društvena mreža, koju je 2004. godine osnovao Mark Zuckerberg, bivši student Harvarda. U svojim počecima, Facebook je bio namijenjen samo studentima sveučilišta na Harvardu koji su tim putem mogli međusobno komunicirati i razmjenjivati informacije. Kasnije, mnoga druga sveučilišta, srednje škole i velike kompanije diljem svijeta priključile su se mreži. Danas ova web stranica ima više od 1.230.000.000 aktivnih korisnika. Facebook je ujedno najpopularnije mjesto za objavljivanja fotografija, s više od 14 milijuna novih dodanih fotografija dnevno. Facebook je danas najpopularniji servis za **socijalizaciju** (nikako za trgovinu) s rastućim brojem korisnika te je čak prozvan i "novim Internetom".

Zakoni sa područja zaštite potrošača tretiraju online trgovinu, ali ne facebook trgovinu. Profil na facebooku ne podliježe nikakvoj vrsti provjere, pače prema vlastitim željama korisnik može sakriti svoj profil i sadržaje od nepoznatih ili neželjenih ljudi. Unatoč tome, Facebook se tijekom svog postojanja našao na meti brojnih kritičara upravo zbog problema privatnosti korisnika, ali također i zbog pitanja cenzure. Kritike dolaze i zbog toga što su informacije koje korisnici odaju o sebi korištene za marketinška istraživanja, interne istrage sveučilišta i kompanija, pa čak i policije.

Potrošači koji trguju preko facebooka u naravi čine prekršaj, osim ako se radi o malim iznosima i organiziranim dražbama koje ne podliježu oporezivanju.

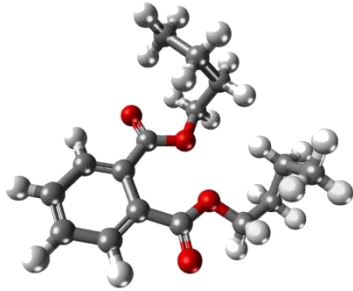
U Hrvatskoj postoji 46 udruga za zaštitu potrošača čija godišnja članarina ne prelazi 30 kn, gdje potrošači mogu dobiti pravovaljani savjet koji je posebno koristan kao preventivni. Ako je potrošačima veliki izdatak 30 kn godišnje, mogu nazvati najbliže Savjetovalište za zaštitu potrošača u na broj 072/414-414, koji se svakodnevno reklamira preko medija.

Savjet potrošačima: Ni pod kojim uvjetima nemojte kupovati preko facebook društvene mreže, ta mreža nije namijenjena trgovini nego socijalizaciji.

Prije odlaska na „fejs shopping“ poželjno je da se konzultirala sa svojom udrugom za zaštitu potrošača, jer od prijave preko fesja praktično zaštita ne postoji, osim preventivne zaštite, a posebno kod „malih“ iznosa do 1000 kuna.

Ftalati – što je dobro znati

Sve češće se razna osvježavajuća i ina pića pakiraju u plastičnu ambalažu. Pa i na raznim skupovima, najčešće je na stolu flašica od ½ l vode.

Pivopijama je najekonomičnije kupiti q pack. Rijetki se pri tome pitaju piju li samo vodu, sok, pivo ili ...

Također, koliki od nas koriste ulje za jelo iz plastičnih boca, jedemo maslac ili margarin iz plastičnih posudica i ne razmišljamo da to nije samo ulje, nego i neke strane tvari koje se „otapaju iz plastike“, koliki koristimo kreme i ostale kozmetičke preparate ne razmišljajući o njihovom sastavu itd.

Osnovni problem su ftalati, organski kemijski spojevi, esteri ftalatne kiseline i alifatskih alkohola koji su poznati kao plastifikatori ili omekšivači. Ne koriste se sami, već su uvijek uključeni u konačni proizvod (PVC). Čine osnovnu komponentu svih plastičnih ambalaža. Ftalati se upotrebljavaju u građevinskim materijalima, ljepilima, pesticidima, tekstilu, sredstvima za čišćenje, kozmetičkim preparatima, dječjim igračkama, medicinskim uređajima, ambalaži... Mnoge studije upozoravaju o štetnosti i učinku ftalata koji na ljudski organizam djeluju kao hormonski disruptori, što znači da remete ravnotežu hormona u živim bićima, što uzrokuje sve veću feminiziranost mužjaka. Osim toga, dokazana je i njihova kancerogenost, koja se prvenstveno manifestira u obliku zloćudnog raka dojke i raka testisa. Ftalati uzrokuju razne malformacije na tkivu testisa i slabiju plodnost muške populacije. Ova saznanja istražena na eksperimentima na laboratorijskih miševa od strane znanstvenika u laboratorija diljem svijeta. Najnovija studija američkih naučnika sa univerziteta *University of Rochester* pokazala je da ftalati mijenjaju način funkcioniranja mozga kod dječaka. Rezultati studije objavljeni su u medicinskom časopisu *International Journal of Andrology*, doprinoseći tako rastućem broju dokaza o njihovoj škodljivosti.

Ftalati, ako se nalaze u okruženju masti (npr. jestivo ulje u plastičnoj bocui), vrlo brzo i u velikim količinama se oslobađaju u ambalaži u kojoj su zapakirani. Također se vrlo brzo oslobađaju u bocama gdje se nalazi mineralna voda ili gazirana pića.

Problem su i igračke za djecu, posebno one igračke koje imaju tzv. mekanu plastiku i koju najčešće mlađa djeca najčešće kidaju zubima i grickaju. **Isto korištenje dječjeg losiona za tijelo, dječjeg pudera i dječjeg šampona dovedeno u vezu sa povećanim koncentracijama ftalata u urinu djece i da je ta veza bila najveća kod veoma male djece. Ovi rezultati pokazuju da dermalna izloženost može značajno doprinijeti zasićenosti tijela ftalatima u ovoj populaciji.**

U EU već nekoliko godina zabranjeno korištenje ftalata u igračkama. Međutim, otvaranjem slobodnog tržišta teško je kontrolirati njihovu prisutnost, a ftalati se i dalje slobono i naširoko koriste u različitim predmetima u domovima, poput plastičnog namještaja, linoleuma, PVC zavjesa za kadu, plastičnih kutija, folija za pakiranje hrane, plastične flaše kao i drugih predmeta.

Velike korumpirane firme se zalažu u dokazivanju o njihov neštenosti, te da se ne akumuliraju u životinjama te ako uđu u organizam da se razgrađe. Brane se da su svi ovi dokazi „samo“ vršeni eksperimentalno na životinjama, a ne na ljudskim bićima te da dokazi nisu dovoljno vjerodostojni.

Puno će još godina dokazivanja i bitki proći da bi se ftalati izbacili iz proizvodnje, jer ipak njihovi proizvođači moraju nešto i zaraditi. Samo se treba pitati koliko će do tada ljudsko zdravlje biti ugroženo, koliko će djece i odraslih zbog toga ispaštati, ali kao što nas ovo vrijeme uči, važno je zaraditi dok se može.

Deset korisnih trikova za kupnju kvalitetnog meda

Vrijeme je prehlada, gripa i raznih drugih infekcija kada koristimo med ili njegove pripravke kao vrlo efikasno sredstvo za pomoć ili još bolje preventivu.

Pomoću ovih deset trikova s lakoćom ćete detektirati pravi med.

Ne nasjedajte i obratite pažnju jer riječ je o jednoj od najzdravijih namirnica na svijetu.

1. Čitanje sastava na poledini tegle meda prvi je korak koji pomaže u odabiru kvalitetnog čistog meda koji u sebi ne sadrži aditive. Proizvođači naime moraju naznačiti sastav meda i njegov postotak u količini.
2. Prirodni med nije ljepljiv, testiranje je moguće ukoliko malo meda protrljate između prstiju, pravi med trebao bi se upiti u kožu. Ukoliko masa trljanjem postaje ljepljiva znači kako takav med sadrži šećer ili umjetne zaslađivače.
3. Par žlica meda stavite u posudu i potom ga zagrijte na visokoj temperaturi u mikrovalnoj pećnici. Pravi med će se karamelizirati, dok će lažni postati pjenast i prepun mjehurića.
4. Par kapi meda na papirnatom ubrusu također otkriva čistoću sastava, naime ukoliko med nakon nekog vremena ne probija papir znači kako je čist. U protivnom onaj koji sadrži vodu u svom sastavu probit će papir nakon samo par sekundi.
5. Trik kojim se pčele služe u obrani od nepoželjnih gostiju u svojoj košnici, kao što su mravi siguran je test na ispravnost meda. Stoga jednostavno malo meda treba staviti u blizini mravi, ukoliko je prirodan mravi će ga zaobići.
6. Voda pomiješana s čistim medom najlakši je indikator sastava meda, naime čisti će se med u vodi zgrudati i pasti na dno čaše, dok će se lažni početi otapati.
7. Bockanje u ustima i osjećaj spaljenog jezika uzrokuje čisti prirodni med, dok lažni nema takav učinak na nepce.
8. Med namažite na šnitu kruha, ispod čistog kruha će postati tvrd, dok će lažni navlažiti površinu, naravno zbog količine vode u svom sastavu.
9. Pomiješajte malo meda sa žumanjkom. Ako je med čist, kada istučete žumanjak, izgledat će kao da je kuhan.
10. Čisti med se s vremenom kristalizira, lažni i nakon poduzetog pohranjivanja zadržava tekući sastav poput sirupa.

Materijalni nedostaci i/ili garancija?

ODGOVORNOST ZA MATERIJALNE NEDOSTATKE

Zakon o obveznim odnosima čl. 400. - 422. regulira prodaju robe široke potrošnje i popratnim jamstvima.

- U slučaju kvara ili nedostatka, obratite se trgovcu, jer trgovac odgovara za te nedostatke;
 - Odgovornost za kvar ili nedostatak postoji u slučaju nedostatka bilo koje vrste proizvoda;
 - Ukoliko uočite kvar ili nedostatak na proizvodu, da biste ostvarili pravo na pozivanje na odgovornost za materijalne nedostatke, imate rok od 2 mjeseca otkako ste ustanovili kvar da o kvaru obavijestite trgovca;
- Na odgovornost za materijalne nedostatke **možete se pozvati u roku od dvije godine**, ukoliko ste u roku obavijestili trgovca o nedostatku;
 - Ako ste kvar na proizvodu ustanovi u roku od **6 mjeseci** od preuzimanja kupljenog proizvoda, smatra se da je **takav kvar postojao već pri samoj kupnji**.
 - Vodite računa da predmet reklamacije morate vratiti u stanju u kakovom ste ga kupili
 - ako ste na vrijeme **obavijestili (mora postojati pismeni trag)** trgovca o nedostatku, možete, po **svom izboru**:
 - Zahtijevati od prodavatelja da se nedostatak ukloni (u razumnom roku),
 - Zahtijevati od prodavatelja da mu preda drugu stvar bez nedostatka,
 - Zahtijevati sniženje cijene,
 - Izjaviti da raskida ugovor (tražiti povrat novca).

JAMSTVO ZA ISPRAVNOST PRODANE STVARI (GARANCIJA)

Zakon o obveznim odnosima čl. 423. - 429. regulira jamstvo za ispravnost prodane stvari (garanciju).

- Garancija postoji samo u slučajevima kada je za određeni proizvod izdan jamstveni list,
- U slučaju kvara, obratite se onome tko je izdao jamstveni list (najčešće se radi o proizvođaču, pa se obratite ovlaštenom servisu),
- Ako vam se pokvario proizvod pod garancijom, kvar možete prijaviti isključivo tijekom trajanja garancije,
- Trajanje garancije ovisi o onome tko ga izdaje i ne postoji poseban rok unutar trajanja garancije u kojem treba obavijestiti davatelja garancije o kvaru da biste ostvarili pravo na otklanjanje kvara,
- Za tehničke proizvode, proizvođač je dužan izdati garantni list
- Zbog neispravnosti stvari možete zahtijevati od prodavatelja odnosno proizvođača popravak ili zamjenu stvari u tijeku jamstvenog roka bez obzira na to kad se nedostatak pojavio,
- Imate pravo na naknadu štete koju ste pretrpjeli zbog toga što ste bili lišeni uporabe stvari od trenutka traženja popravka ili zamjene do njihova izvršenja. Vodite računa da usmena obećanja ne predstavljaju dokaze.
- U slučaju kvara proizvoda pod garancijom, unutar garantnog roka možete tražiti:
 - Popravak stvari (ako nije moguće popraviti, onda zamjenu stvari) u razumnom vremenskom roku;
 - Ako trgovac ne izvrši u razumnom roku popravak ili zamjenu stvari potrošač ima pravo na raskid ugora (povrat novaca) ili po svom odabiru sniženje cijene proizvoda.
 - Trgovac je dužan o svom trošku prenijeti stvar do mjesta gdje će se popraviti. Za vrijeme dostave (transporta) trgovac snosi rizik za propast ili oštećenje stvari.

Kolač od dunja

Sastojci

Za tijesto:

- 3 jaja
- 1 čaša od jogurta šećera
- 1 čaša jogurta ili kiselog mlijeka
- 1/2 čaše ulja
- 2 čaše brašna
- 1 vrećica praška za pecivo
- 1 žlica kakaa

Za filu:

- 800 gr dunja
- 100 gr oraha
- 5 žlica šećera
- malo šećera u prahu

Priprema

Umutiti jaja sa šećerom, pa dodati kiselo mlijeko i ulje, sve lijepo sjediniti. U brašno umiješati prašak za pecivo pa lagano miješajući dodati u prethodnu masu.

Kalup nauljiti i pobrašniti.

Dunje naribati na krupni ribež, a nekoliko dunja nasjeckati na komadiće, dodati 50 grama mljevenih i 50 grama nasjeckanih oraha i šećer, te sve dobro promiješati.

Polovinu tijesta uliti u podmazan kalup pa staviti desetak minuta u pećnicu koja je zagrijana na 220 stupnjeva. Kada se tijesto malo zapeče izvući kalup i rasporediti filu od dunja.

U drugu polovinu tijesta dodati žlicu kakaa, promiješati da se ujednači, pa uliti preko file od dunja.

Vratiti kalup u pećnicu, smanjiti temperaturu na 200 stupnjeva i peći još 20 minuta dok porumeni.

Izvaditi kolač iz pećnice, prekriti ga salvetom da se ohladi, pa posipati šećerom u prahu.

Narezati na kocke i poslužiti. U slast!

Zajedno smo jači !

Regionalna organizacija je autor i nositelj provedbe projekta „Potrošački vjesnik!“. Projekt traje do svibnja 2016.. Sve aktivnosti možete pratiti na mrežnim stranicama www.rozp.hr, gdje možete naručiti BESPLATNI e-newsletter u narečenom periodu.

PROJEKT SUFINANCIRA GRAD KARLOVAC

ROZP

Riječ urednika

Poštovani!

Pokažite „Potrošački vjesnik“ rođacima, prijateljima, poznanicima, jer što bude više narudžbi, sadržaji će biti sve kvalitetniji i obuhvatniji.

Narudžba „Potrošačkog vjesnika“ se može izvršiti preko e-mail adrese: vjesnik@rozp.hr

Samo informirani potrošač je zaštićen potrošač!

Željko Tomašić, mag.ing.aedif

E-novine izdanje 11/2015

„ROZP“ – regionalna organizacija zaštite potrošača

OIB: 31280086950

Maksimilijana Vrhovca 13, 47 000 Karlovac,

žiro račun: **IBAN:** HR48 2400 0081 1102 2219 9

web: www.rozp.hr,

e-mail: potrosac@rozp.hr, mob: 099/454 74 04

